

Utbildningsinspektion i Glasbergsskolan, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	3
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Glasbergsskolan den 14 och 15 november 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Mölndals kommun och Glasbergsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Glasbergsskolan intervjuades elever, lärare, elevhälsoteam, rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen samt årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Glasbergsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	158
Förskoleklass	48
Grundskola	242

Glasbergsskolan ligger i östra Mölndal ovanför gamla Kvarnby. Skolan invigdes år 2000. Skolbyggnadens material och teknik är valda i ett miljömedvetet perspektiv. Glasbergsskolan har en stark miljöprofil och är certifierad med Grön Flagga. Skolan är välrustad med ljusa, vackra lokaler för skapande verksamhet, samlingar och rörelse. Eleverna har tillgång till bibliotek och datortek.

Verksamheten är fördelad på tre arbetsenheter kallade vägar, Blå, Gul och Röd väg. På alla tre vägarna är förskoleklass, grundskola och fritidshem integrerade i såväl lokaler som verksamhet. Ett av fritidshemmen har verksamhet för alla barn med omsorgsbehov från årskurserna 3 och 4. Eftersom förskoleklassens verksamhet är integrerad i skolan är denna rapport i stora delar tillämplig även på förskoleklassen.

Glasbergsskolan deltar i försöksverksamhet ”Utan timplan – men med oförändrat uppdrag”.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Glasbergsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Glasbergsskolan är en välfungerande skola med god kvalitet och där elever och personal trivs. Skolans förskoleklasser ges möjlighet till både lek och lärande. I förskoleklasserna och årskurserna 1–6, sker samverkan mellan skolbarnsomsorgen och skolan på ett utvecklande sätt.

Glasbergsskolan når goda resultat gällande elevernas kunskaper och övrig utveckling. Skolans elevråd och elevintervjuer ger inspektörerna bilden av att elevinflytandet genom elevrådet är välfungerande.

Skolan har ett föredömligt sätt att arbeta med strävansmål och kursplanemål, ett arbete som är väl förankrat hos personal och elever. Lärarna har en god förmåga att följa upp de individuella elevernas lärande och att ge stöd när det behövs. Vid inspektionstillfället råder en positiv och öppen stämning i skolan.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan tillhandahåller inte elevens val (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör på ett mer systematiskt sätt följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

- Skolans kvalitetsredovisning bör utvecklas så att den också omfattar den egna skolans utvecklingsbehov och blir ett redskap i det kontinuerliga förbättringsarbetet.
- Skolan bör söka ett samarbete med Kvarnbyskolan i frågor kring verksamhetens utformning och progressionen i elevernas lärande.
- Skolan skall tydliggöra undervisningen i hem- och konsumentkunskap för elever och föräldrar.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Glasbergsskolan har i sitt pedagogiska program en beskrivning av vad skolan vill uppnå samt hur arbetet för att nå dit skall gå till. Under läsåret 2005/06 hade lärarna bland annat uppgiften att förtydliga läroplanens och kursplanernas mål för eleverna. De lokala kursplanerna tydliggör varje ämnes strävans- och uppnåendemål och är utarbetade i ett F–9 perspektiv i syfte att tydliggöra progressionen (den röda tråden) i varje ämne.

I förskoleklassen arbetar läraren med elevernas språkutveckling och förståelse för matematiska begrepp. I övrigt ges leken stort utrymme. Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen ges förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Tabell 1. Resultat nationella prov årskurs 5 2006.

Glasbergsskolan	Andel elever (%) som minst uppnått resultatet G
Engelska	100
Matematik	84
Svenska	94

Källa: Skolans kvalitetsredovisning.

Vid inspektionstillfället följer inte skolan systematiskt upp elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Enligt skolans kvalitetsredovisning bedöms alla elever utom en nå målen för årskurs 5, i övriga ämnen. För de elever som inte når målen upprättas åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer att skolan på ett mer systematiskt sätt bör följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Ett förbättringsområde inför läsåret 2006/07, enligt rektorn är dokumentation av elevens utveckling och lärande. Elevintervjuer och lektionsbesök bekräftar att eleverna har kännedom om läroplanens och kursplanens strävansmål.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Glasbergsskolan ges möjlighet till utveckling och lärande och en grund för fortsatt skolgång. Personalen upplever att flickor och pojkar når likvärdiga resultat.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kva-

litetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Glasbergsskolan arbetar för att ge eleverna ett allt större inflytande i verksamheten. Vid skolan finns kamratråd, biblioteksråd, miljöråd samt klassråd och elevråd. Elevrådet består av elever från årskurserna 3–6. Två pedagoger finns med på elevrådsmöten för att stödja eleverna i deras arbete. Elevrådsrepresentanterna uppger vid intervju att de känner sig viktiga och att de är med och påverka för att det skall bli en bra skola. Representanterna återrapporterar elevrådets möte till sin klass på klassrådstitid. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Glasbergsskolan har inflytande och tar ansvar över verksamheten i stort.

Glasbergsskolan har normer och regler som är kända av elever och personal. Värdegrundsarbetet sammanfattas i en ”gyllene regel”, även den känd av alla elever. Skolan erbjuder olika former för samarbete med elevernas vårdnadshavare.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7)

Glasbergsskolans kamratråd, bestående av kamratstödjare och elevvårdsansvarig personal, har till uppgift att verka för en god anda och trivsel i skolan. Två kamratstödjare utses från varje klass från och med årskurs 3. Dessa får i början av höstterminen en endagsutbildning om vad som utmärker kränkande behandling och hur de kan agera. På varje ”väg” finns två pedagoger med speciellt ansvar för elevernas välmående, kamratstödjarteamet. Förutom kamratråd och kamratstödjare arbetar vuxengruppen med ”gott prat” i de lägre åldrarna samt genomför årligen en trivselenkät vid skolan.

Samtal med eleverna och lektionsbesöken, visar på respekt för människors lika värde samt att eleverna inte tolererar kränkande behandling av andra barn. Eleverna berättar också om andra elever som har varit utsatta men att detta sedan en tid upphört. Eleverna uttrycker stolthet och glädje över sin skola och säger sig ha stort förtroende för vuxnas ansvar och förmåga att skapa en trygg skolmiljö. Inspektörerna uppfattar att eleverna upplever skolmiljön som trygg och trivsam. Inspektörerna bedömer att skolan vid inspektionstillfället visar på ett bra sätt att arbeta med värdegrundsfrågorna samt att skolans likabehandlingsplan uppfyller förordningens krav.

Skolan bedriver tre verksamheter, förskoleklass, grundskola och fritidshem. När skolan startade hösten 2000 fanns ett styrande pedagogiskt program som initierade en mycket nära samverkan mellan alla verksamheter i skolan. Skolan formulerade då en vision som lyder ”Hela arbetslaget har ansvar för hela barnet under hela dagen”. Detta betyder att arbetslagen på de tre vägarna organiserar

och fördelar arbetet runt en förskoleklass, elever från årskurserna 1 till 6 samt ett fritidshem.

Enligt skolförfattningarna skall undervisningen vara både flexibel och individanpassad. Enligt lärarna och rektorn är undervisningen i huvudsak detta. Flera lärare menar att skolan tillmötesgår elevernas olika behov. Inspektörerna kunde vid lektionsbesök se att undervisningen bedrivs på ett varierat sätt. Pedagogerna arbetar med stora temaområden, gemensamt hela "vägen" eller i enskilda klasser. Inspektörernas klassrumsbesök gav också exempel på ämnesintegration samt hur läroplanens och kursplanens strävansmål kopplades till det pågående arbetet. Vid skolbesöket framkommer att personalen arbetat mycket med konkretisering av strävansmål. Inspektörerna bedömer att innehåll i undervisningen, arbetssätt och arbetsformer främjar utvecklingen av kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplanen och kursplaner avseende både förskoleklassen och grundskolans årskurser 1–6.

Elever som fortsätter sin skolgång i den kommunala grundskolan efter årskurs 6 hänvisas i första hand till Kvarnbyskolan. Något systematiserat samarbete kring verksamhetens utformning eller progressionen i elevernas lärande förekommer inte mellan Glasbergsskolan och Kvarnbyskolan. Förutom de uppgifter som skolans rektor får från högstadieskolans rektor har skolan ingen formell återkoppling på elevernas fortsatta utveckling. Inspektörerna bedömer att Glasbergsskolan bör söka ett samarbete med Kvarnbyskolan i dessa frågor.

Som tidigare nämnts har skolans pedagogiska program visionen "hela arbetslaget har ansvar för hela barnet under hela dagen". Rektorn uttrycker en stor styrka i visionen, att samverkan och närheten mellan olika personalkategorier är en styrka och speciellt när det gäller elever med behov av särskilt stöd. Skolan har rutiner för att upptäcka elever med behov av särskilt stöd genom att regelbundet ta upp ämnet på "vägmöten". Skolan har två specialpedagoger och tre deltidsanställda elevassistenter. Särskilt stöd erbjuds de elever som är i behov av det.

Skolans elevhälsoteam består av skolsköterska, skolpsykolog, specialpedagog samt rektor. Teamets uppgift är att på olika sätt stödja verksamheten kring elever med behov av särskilt stöd. Vid mentorskonferenser träffar elevhälsoteamet alla ansvariga pedagoger i syfte att få en samlad information om skolans samtliga elever. Elevhälsoteamet önskar att de i högre grad kunde ägna sig åt det förebyggande arbetet. Skolan upprättar åtgärdsprogram för elever med behov av särskilt stöd. Vid granskning av åtgärdsprogram bedömer inspektörerna att skolan upprättar åtgärdsprogram av god kvalitet för elever i behov av särskilt stöd.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10.

Glasbergsskolan har tagit fram en gemensam mall för individuell utvecklingsplan. Alla elever har enligt rektor en individuell utvecklingsplan. Underlag för den individuella utvecklingsplanen bygger på de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot. Skolans mentorer har till uppgift att "följa elevens sociala utveckling och elevens kunskapsutveckling i alla ämnen".

Mentorn är också en länk mellan skolan och hemmet och ansvarar för utvecklingssamtalen.

Varje elev har med hjälp av sin planeringsbok alternativt skoldagbok möjlighet att planera och utvärdera sitt skolarbete. Eleverna får kontinuerligt återkoppling i undervisningssituationerna och på sin planering. Genom att eleven vid veckans slut tar hem sin planeringsbok ges föräldrar kontinuerligt insyn och möjlighet att kommentera elevernas arbete i skolan. Mål för arbetet i skolan är kända för eleverna. I samtal med elever berättar eleverna om individuella mål, (IUP-mål som tecknade vid utvecklingssamtalet) veckansmål (i förhållande till veckans arbete) samt klassmål och värdegrundsmål. Skolan erbjuder regelbundna utvecklingssamtal som tillgodoser vårdnadshavarens och elevens behov av att få och ge information om lärandet.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning skall bland annat varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningarna skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen skall även verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten redovisas.

Glasbergsskolan följer den av Mölndals kommun upprättade mall för kvalitetsredovisning. Lärarna utvärderar årligen sin verksamhet utifrån sin verksamhetsplan. Resultaten används som underlag till skolans kvalitetsredovisning. Personalen är delaktig i den pedagogiska delen av kvalitetsredovisningen. Utifrån intervjuer med lärarna och rektorn bedömer inspektörerna att skolans kvalitetsredovisning inte är ett redskap för förbättringsarbete och kvalitetssäkring utan mer ses som ett sätt att beskriva verksamheten för kommunens ledning.

Inspektörerna bedömer därför att skolans kvalitetsredovisning bör utvecklas så att den omfattar analys av resultaten samt skolans utvecklingsbehov och blir ett redskap i det kontinuerliga förbättringsarbetet.

I mentorskonferenserna följs resultaten i de nationella diagnoserna i årskurs 2 och nationella prov i årskurs 5, upp. Alla pedagoger vid skolan träffas regelbundet i lärgrupper för att utveckla arbetet med normer och värden. Inspektörerna bedömer att skolan systematisk följer upp och analyserar de ovan nämnda kunskapsresultaten och utveckling av normer och värden. Inspektörerna vill påpeka att dessa resultat bör redovisas i skolans kvalitetsredovisning.

Skolans ledning består av rektorn. Vid skolan finns också två utvecklingsledare som i samarbete med rektor driver det pedagogiska utvecklingsarbetet. På varje ”väg” finns en vägledare vars uppdrag är att leda och vara vägens kontaktperson i såväl praktiska som pedagogiska frågor. Rektor är känd av eleverna. Rektor upplevs av lärare och övrig personal som väl förtrogen med den dagliga verksamheten inom sitt ansvarsområde och tar ett övergripande ansvar för den pedagogiska och administrativa utvecklingen. Rektor upplever själv att administrativa uppgifter tar tid från uppdraget att vara pedagogisk ledare. Inspektörerna bedömer rektorn förtrogen med den dagliga verksamheten och tar ett övergripande ansvar för den pedagogiska och administrativa utvecklingen.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen,

personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Glasbergsskolan tar emot de elever som finns inom upptagningsområdet både när det gäller förskoleklass, grundskola och skolbarnsomsorg. Modersmålsundervisning erbjuds och tillgodoses i önskad utsträckning. Svenska som andra språk ges som alternativ till svenska.

Vid Glasbergsskolan får eleverna inte möjlighet att välja att bredda eller fördjupa sina kunskaper inom ett flera områden inom ramen för elevens val. I intervjuer vet inte eleverna vad elevens val innebär och inte heller att de har rätt att välja fördjupning eller breddning inom ramen för detta ämne. Inspektörerna bedömer att skolan inte uppfyller förordningens krav på att eleverna skall erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

I hem- och konsumentkunskap finns i kursplanen mål att uppnå i årskurs 5. Eleverna vid Glasbergsskolan uppger vid intervju att de inte undervisas i ämnet och har därmed inte möjlighet att nå de mål som finns för ämnet i årskurs 5. Rektor bekräftar detta. Vid kommunikation av skolrapporten för Glasbergsskolan framkommer dock att rektor har mer information om ämnet och tillsammans med lärarna bedömer att eleverna ges möjlighet att nå målen i ämnet hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Inspektörerna bedömer att skolan skall tydliggöra undervisningen i hem- och konsumentkunskap för elever och föräldrar.

Lärarna vid Glasbergsskolan har utbildning för den undervisningen de i huvudsak bedriver och ämnesundervisningen bedrivs av lärare med utbildning i ämnet. Skolledningen, lärare och annan personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller verksamheten. Personalen uppger att de är nöjda med den kompetensutveckling som anordnas och att de får den kompetensutveckling de tycker sig behöva. Antalet lärare per 100 elever var 5,9 enligt skolans kvalitetsredovisning för 2005/06. Mölndals kommun har 7,0 och i riket finns 8,0 lärare per hundra elever.

Rektorn har inte genomgått statlig rektorsutbildning, som skäl uppger rektor att ålder har varit avgörande. Rektor erbjuds och deltar i kompetensutveckling anpassad för funktionen.

Glasbergsskolans lokaler bidrar till att undervisningen och personalens planering och samarbete sker på ett ändamålsenligt sätt. Eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå målen. Skolans elever har tillgång till ett skolbibliotek.

Datum	Ort
2007-05-09	Göteborg

Lena von Platen
Liselotte Hakeberg